

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (neljas koda)

12. juuli 2018*

Eelotsusetaotlus – Riigihange – Direktiiv 2004/17/EÜ – Artikkel 34 – Bussi ja trollibussi varuosade tarnimine – Tehniline kirjeldus – Samaväärsed tooted – Võimalus esitada samaväärsuse kohta tõend pärast hankelepingu sõlmimist

Kohtuasjas C-14/17,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Consiglio di Stato (Itaalia kõrgeim halduskohus) 17. novembri 2016. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 11. jaanuaril 2017, menetluses

VAR Srl,

Azienda Trasporti Milanese SpA (ATM)

versus

Iveco Orecchia SpA,

EUROOPA KOHUS (neljas koda),

koosseisus: koja president T. von Danwitz, kohtunikud C. Vajda, E. Juhász (ettekandja), K. Jürimäe ja C. Lycourgos,

kohtujurist: M. Campos Sánchez-Bordona,

kohtusekretär: ametnik R. Schiano,

arvestades kirjalikku menetlust ja 6. detsembri 2017. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

- VAR Srl, esindajad: *avvocato* M. Gorla ja *avvocato* S. E. Viscio,
- Azienda de Trasporti Milanese SpA (ATM), esindajad: *avvocato* M. Zoppolato ja *avvocato* A. Rho,
- Iveco Orecchia SpA, esindajad: *avvocato* F. Brunetti ja *avvocato* F. Scanzano,
- Itaalia valitsus, esindajad: G. Palmieri, keda abistasid *avvocato dello Stato* C. Colelli ja *avvocato dello Stato* C. Pluchino,
- Euroopa Komisjon, esindajad: G. Gattinara ja A. Tokár,

* Kohtumenetluse keel: itaalia.

olles 28. veebruari 2018. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,
on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus käsitleb Euroopa Parlamendi ja nõukogu 31. märtsi 2004. aasta direktiivi 2004/17/EÜ, millega kooskõlastatakse vee-, energeetika-, transpordi- ja postiteenuste sektoris tegutsevate ostjate hankemenetlused (ELT 2004, L 134, lk 1; ELT eriväljaanne 06/07, lk 19), artikli 34 tõlgendamist.
- 2 Taotlus on esitatud ühelt poolt VAR Srl ja Azienda Trasporti Milanese SpA (edaspidi „ATM“) ja teiselt poolt Iveco Orecchia SpA vahelises kohtuvaidluses, mis puudutab IVECO marki busside ja trollide originaalvaruosade või samaväärsete varuosade ostmiseks riigihankelepingu sõlmimist.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

- 3 Direktiivi 2004/17 põhjenduses 42 on märgitud:

„Hankijate poolt koostatavad tehnilised kirjeldused peaksid võimaldama avada riigihanke konkurentsile. Selleks peaks olema võimalik esitada pakkumisi, mis peegeldavad tehniliste lahenduste mitmekesisust. Seega peaks olema võimalik koostada tehnilised kirjeldused funktsionaalsete omaduste ja nõuete alusel ja kui viidatakse Euroopa standardile või selle puudumisel oma riigi standardile, siis peaksid ostjad vaatlema ka selliseid pakkumisi, mis põhinevad teistel samaväärsetel süsteemidel, vastavad ostjate esitatud nõuetele ja on ohutuselt samaväärsed. Samaväärsuse tõestamiseks peaks pakkujatel olema lubatud kasutada mis tahes tõendeid. Iga otsust, et antud juhul pole tegu samaväärse lahendusega, peaksid ostjad suutma põhjendada. [...]“.

- 4 Direktiivi artikkel 10 „Lepingute sõlmimise põhimõtted“ sätestab:

„Ostjad kohtlevad ettevõtjaid võrdselt ja mittediskrimineerivalt ning toimivad läbipaistval viisil.“

- 5 Nimetatud direktiivi artikkel 34 „Tehnilised kirjeldused“ näeb ette:

„1. XXI lisa punktis 1 määratletud tehnilised kirjeldused tuuakse ära riigihangete kohta käivas dokumentatsioonis, nagu hanketeated, lepingudokumendid või lisadokumendid. Ostjad peaksid neid tehnilisi kirjeldusi määratledes igal võimalusel arvesse võtma ka puuetega inimeste juurdepääsu või kõigile kasutajatele mõeldud kujunduse kriteeriume.

2. Tehnilised kirjeldused tagavad võrdse juurdepääsu kõigile pakkujatele ega püstita alusetuid tõkkeid riigihanke avamiseks konkurentsile.

3. Piiramata asjaomase riigi seadustes nõutud tehniliste eeskirjade kohaldamist, kuivõrd need on kooskõlas ühenduse õigusega, formuleeritakse tehnilised kirjeldused:

- a) kas viitega XXI lisas määratletud tehnilistele kirjeldustele ja, eelistatuse järjekorras, Euroopa standardeid ülevõtivatele riiklikele standarditele, Euroopa tehnilistele kinnitustele, ühtsetele tehnilistele kirjeldustele, rahvusvahelistele standarditele, muudele tehnilistele etalonsüsteemidele, mida on kehtestanud Euroopa standardimisorganid või, nende puudumisel, riiklikele standarditele,

riiklikele tehnilistele kinnitustele või riiklikele tehnilistele kirjeldustele ehitustööde projekteerimise, arvutuste ja tööde teostamise ning toodete kasutamise kohta. Igale viitele peavad järgnema sõnad „või samaväärne“;

- b) või eksploatatsiooniliste või funktsionaalsete nõuete kaudu; viimased võivad hõlmata ka keskkonnakaitselisi näitajaid. Ent sellised näitajad peavad olema piisavalt täpsed, et pakkujad saaksid kindlaks määrata lepingu sisu ja ostjad otsustada lepingu sõlmimise;
- c) või eksploatatsiooniliste või funktsionaalsete nõuete kaudu, nagu on märgitud punktis b, viitega punktis a mainitud spetsifikatsioonidele kui vahendile, mis eeldab asjaomaste eksploatatsiooniliste või funktsionaalsete nõuete täitmist;
- d) või viitega punktis a mainitud spetsifikatsioonidele teatavate näitajate puhul ja viitega punktis b mainitud eksploatatsioonilistele või funktsionaalsetele nõuetele muude näitajate puhul.

4. Kui ostja kasutab lõike 3 punktis a mainitud spetsifikatsioonidele viitamise võimalust, siis ei saa ta pakkumist tagasi lükata põhjusel, et pakutavad tooted või teenused ei vasta tema poolt viidatud spetsifikatsioonidele, kui pakkuja tõendab oma pakkumuses ostja jaoks veenvalt, kasutades mis tahes sobivaid vahendeid, et tema pakutavad lahendused rahuldavad tehnilistes kirjeldustes määratletud nõudeid samaväärsel viisil.

Sobivaks vahendiks võib olla tootja tehniliste dokumentide kogumik või tunnustatud asutuse ettekanne katsetuste tulemuse kohta.

5. Kui ostja kasutab lõikes 3 ette nähtud eksploatatsiooniliste või funktsionaalsete nõuete püstitamise võimalust, siis ei saa ta lükata tagasi toodete, teenuste või ehitustööde pakkumist, mis vastab Euroopa standardit ülevõtvale riiklikule standardile, Euroopa tehnilisele kinnitusele, ühtsele tehnilisele kirjeldusele, rahvusvahelisele standardile või tehnilisele etalonsüsteemile, mille on kehtestanud Euroopa standardimisorgan, kui need spetsifikatsioonid on tema poolt püstitatud eksploatatsiooniliste või funktsionaalsete nõuete kohta.

Oma pakkumises tõendab pakkuja ostja jaoks veenvalt, kasutades mis tahes sobivaid vahendeid, et tema pakutav toode, teenus või ehitustöö rahuldab standardikohaselt ostja püstitatud eksploatatsioonilisi või funktsionaalseid nõudeid.

Sobivaks vahendiks võib olla tootja tehniliste dokumentide kogumik või tunnustatud asutuse ettekanne katsetuste tulemuse kohta.

[...]

7. Käesolevas artiklis tähendavad tunnustatud asutused katsetus- ja kalibreerimislaboreid ning sertifitseerimis- ja järelevalveorganeid, mis vastavad kohaldatavatele Euroopa standarditele.

Ostjad tunnustavad teiste liikmesriikide tunnustatud asutuste töödeid.

8. Kui lepingu sisu seda ei õigusta, siis tehnilised kirjeldused ei viita konkreetsele firmale või allikale või konkreetsele tootmisviisile või kaubamärgile, patendile, tüübile või konkreetsele päritolule või tehasele, millega soodustataks teatavaid ettevõtteid või tooteid või välistataks teised. Erandkorras lubatakse sellist viitamist, kui lepingu sisu pole lõigete 3 või 4 kohaselt võimalik piisavalt täpselt ja arusaadavalt kirjeldada; sellisele viitele peavad järgnema sõnad „või samaväärne“.

- 6 Direktiivi 2004/17 artikli 49 „Kvalifitseerimise taotlejatele, kandidaatidele ja pakkujatele antav teave“ lõike 2 teine taane sätestab:

„Asjaomase osapoole nõudel teavitavad ostjad võimalikult kiiresti:

[...]

- iga pakkujat, kelle pakkumine tagasi lükati, selle tagasilükkamise põhjustest, sealjuures artikli 34 lõigetes 4 ja 5 viidatud juhtudel põhjustest, miks otsustati, et tegemist pole samaväärsusega või et ehitustööd, asjad või teenused ei vasta ekspluatatsioonilistele või funktsionaalsetele nõuetele“.

- 7 Direktiivi artikli 51 „Üldsätted“ lõige 3 näeb ette:

„Ostjad kontrollivad, et väljavalitud pakkujate esitatud pakkumised vastaksid pakkumiste eeskirjadele ja nõuetele ja sõlmivad lepingu artiklites 55 ja 57 toodud kriteeriumide alusel.“

Itaalia õigus

- 8 12. aprilli 2006. aasta seadusandliku dekreeidi nr 163 – Ehitustööde, teenuste ja asjade riigihankalepingute seadustik, millega rakendatakse direktiivid 2004/17/EÜ ja 2004/18/EÜ (Decreto legislativo 12 aprile 2006, n. 163 – Codice dei contratti pubblici relativi a lavori, servizi e forniture in attuazione delle direttive 2004/17/CE e 2004/18/CE; *GURI* nr 100, 2.5.2006; edaspidi „seadusandlik dekreet nr 163/2006“), põhikohtuasja asjaolude asetleidmise ajal kehtinud redaktsioonis, artikkel 68 sätestab:

„1. VIII lisa punktis 1 määratletud tehnilised kirjeldused tuuakse ära riigihanke alusdokumentides, nagu hanketeated, lepingudokumendid või lisadokumendid. Hankijad võtavad neid tehnilisi kirjeldusi määratledes igal võimalusel arvesse ka puuetega inimeste juurdepääsu või kõigile kasutajatele mõeldud kujunduse kriteeriume.

2. Tehnilised kirjeldused tagavad võrdsed võimalused kõigile pakkujatele ega püstita alusetuid tõkkeid riigihangete avamisel konkurentsile.

3. Piiramata asjaomastes seadustes nõutud tehniliste eeskirjade kohaldamist, kuivõrd need on kooskõlas ühenduse õigusega, formuleeritakse tehnilised kirjeldused:

- a) kas viitega VIII lisa määratletud tehnilistele kirjeldustele ja – eelistatuse järjekorras – Euroopa standardeid ülevõtvatele riiklikele standarditele, Euroopa tehnilistele kinnitustele, ühtsetele tehnilistele kirjeldustele, rahvusvahelistele standarditele, muudele tehnilistele etalonsüsteemidele, mida on kehtestanud Euroopa standardimisorganid või – nende puudumisel – riiklikele standarditele, riiklikele tehnilistele kinnitustele või riiklikele tehnilistele kirjeldustele ehitustööde projekteerimise, arvutuste ja tööde teostamise ning toodete kasutamise kohta. Igale viitele peavad järgnema sõnad „või samaväärne“;

[...]

4. Hankija, kes kasutab võimalust viidata lõike 3 punktis a nimetatud kirjeldustele, ei tohi pakkumust tagasi lükata põhjendusega, et pakutavad tooted või teenused ei vasta ostja viidatud kirjeldustele, juhul kui pakkuja tõendab oma pakkumuses hankijale rahuldaval viisil ning mis tahes asjakohaseid vahendeid kasutades, et tema pakutud lahendused on tehnilises kirjelduses esitatud nõuetega samaväärsed.

5. Asjakohased vahendid võivad olla tootja tehniline toimik või tunnustatud asutuse katseprotokoll.

6. Ettevõtja, kes pakub tehnilises kirjelduses toodud nõuetega samaväärseid lahendusi, lisab oma pakkumusele eraldi deklaratsiooni.

[...]

13. Tehnilistes kirjeldustes ei nimetata kindlat marki ega ostuallikat, konkreetset valmistusviisi ega kaubamärke, patente, liike, kindlat päritolu ega tehist, mis võiks teatavaid ettevõtteid või tooteid soosida või nende osaluse välistada, välja arvatud juhul, kui see on lepingu objekti seisukohast vältimatult vajalik. Sellised viited on lubatud erandkorras, kui lepingu objekti ei ole võimalik punktide 3 ja 4 kohaselt piisavalt täpselt ja kõigile mõistetavalt kirjeldada; sellistele viidetele lisatakse märge „või sellega samaväärne“.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

- 9 ATM kuulutas 25. veebruaril 2015 Euroopa Liidu Teatajas avaldatud hanketeatega välja avatud hankemenetluse „IVECO valmistatud busside ja trollide originaalvaruosade ja/või algse tootja valmistatud ja/või samaväärsete varuosade“ ostmiseks.
- 10 Hanke eeldatav maksumus käibemaksuta oli 3 350 000 eurot. Pakkumusi pidi hinnatama madalaima hinna kriteeriumi alusel, võimalusega teha pärast esimest pakkumust ja esimestele kohtadele tulnud pakkujate seas uus pakkumine parima esitatud pakkumuse alusel.
- 11 Tarnitavad varuosad olid märgitud ATMi koostatud loetelus. Selles loetelus viidati sõnaselgelt konkreetse margi (FIAT/IVECO) varuosadele. Pakkumusi oodati ligikaudu 2200-le erinevale varuosale.
- 12 Hankemenetluse alusdokumentides toodud juhiste kohaselt olid „originaalvaruosadena“ käsitatavad need varuosad, mille on valmistanud sõidukitootja ise, või need, mille on valmistanud sõidukitootja tarnijad, kes tõendavad, et need on valmistatud vastavalt tehnilisele kirjeldusele ja sõidukitootja määratletud tootmisstandarditele. „Samaväärsed varuosad“ olid määratletud kui need, mis „on toodetud ettevõtja poolt, kes tõendab, et nende kvaliteet vastab sõiduki komplekteerimisel kasutatavate osade ja sõiduki tootja tarnitavate varuosade kvaliteedile“.
- 13 Pakkumistingimuste osas nägid hankemenetluse alusdokumendid ette, et pakkuja tähistab tähisega „EQ“ iga toote, mida ta pakub IVECO varuosaga „samaväärse“ tootena.
- 14 Veel oli riigihanke alusdokumentides täpsustatud, et ATM aktsepteerib hankelepingu sõlmimisel vaid selliseid samaväärseid varuosasid, mille samaväärsus on tunnistusega kinnitatud.
- 15 Hankemenetluses osalesid kaks ettevõtjat: Iveco Orecchia, kes asjaomaste varuosade tootjakontserni ainukontsersionäärina Loode-Itaalias on võimeline pakkuma originaalvaruosi, ja VAR. Hankemenetluse tulemusena asetati VAR esimesele järjekohale.
- 16 Iveco Orecchia esitas otsuse tunnistada edukaks VAR peale kaebuse Tribunal Amministrativo Regionale per la Lombardia (Lombardia piirkondlik halduskohus, Itaalia), kes selle kaebuse rahuldas. Nii tühistas see kohus vaidlusaluse otsuse põhjusel, et VAR ei olnud esitanud tõendeid selle kohta, et pakutud tooted olid originaaltoodetega samaväärsed, ei pakkumuse esitamisel ega ka edasise hankemenetluse käigus. VAR, keda toetab ATM, esitas apellatsioonkaebuse Consiglio di Statole (Itaalia kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu). ATM, keda toetab VAR, esitas samuti apellatsioonkaebuse nimetatud kohtule, kes liitis need üheks kohtuasjaks.
- 17 Consiglio di Stato (Itaalia kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu) rõhutab, et ei konkreetse hankemenetluse regulatsiooni ega ka seadusandliku dekreeidi nr 163/2006 artikli 68 lõike 13 sõnastus ei näinud ette, et pakkuja pidi hankemenetluses esitama originaaltootega samaväärsuse kohta tõendi.

Seadusandliku dekreeedi nr 163/2006 artikli 68 lõige 13, millega on riigisisesse õigusse üle võetud direktiivi 2004/17 artikli 34 lõige 8, erineb olukorrast, milles hankija määratleb hanke objektiks olevad tooted nimetatud seadusandliku dekreeedi artikli 68 lõike 3 kohaselt, see tähendab juhul, kui pakkuja peab hankemenetluses pakkumuse esitamisel tõendama, et tema pakutud lahendused vastavad toote tehnilises kirjelduses toodud nõuetele samaväärselt. Veel täpsustab see kohus, et lisaks tuleb arvesse võtta hankemenetluse alusdokumentides toodud tehnilist kirjeldust, mille kohaselt tuleb samaväärsete toodete pakkumisel samaväärsust kinnitada tootja vastava tunnistusega ning see tunnistus tuleb hankijale esitada koos „samaväärse varuosa esimese tarnega“. Samas võib direktiivi 2004/17 artikli 34 lõike 8 süstemaatilise tõlgendusest tuleneda, et samaväärsuse tõend tuleb esitada pakkumuse tegemisel.

- 18 Neil asjaoludel otsustas Consiglio di Stato (kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

- „1. Esimese võimalusena, kas direktiivi 2004/17 artikli 34 lõiget 8 tuleb mõista nii, et see nõuab, et pakutavate toodete samaväärsust originaaltoodetega tõendataks juba pakkumuse esitamisel?
2. Teise võimalusena, eitava vastuse korral esimeses punktis esitatud küsimusele, mis tingimustel tuleks tagada, et järgitaks selliseid põhimõtteid, nagu pakkumuse muutmise keelu, võrdse kohtlemise ja erapooletuse, lähimuse ja hea halduse põhimõtet, samuti teiste pakkujate kaitseõiguse ja võistleva menetluse põhimõtet?“

Eelotsuse küsimuste analüüs

Esimene küsimus

- 19 Oma esimese küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, kas direktiivi 2004/17 artikli 34 lõiget 8 tuleb tõlgendada nii, et juhul, kui hankemenetluse alusdokumentides toodud tehniline kirjeldus viitab kindlale kaubamärgile, päritolule või tehasele, peab hankija nõudma, et pakkuja esitaks juba pakkumuse tegemisel tõendi selle kohta, et tema pakutavad tooted on tehnilises kirjelduses määratletud toodetega samaväärsed.
- 20 Direktiivi 2004/17 artikli 34 lõike 2 kohaselt peavad tehnilised kirjeldused võimaldama kõigile pakkujatele võrdsed võimalused ega tohi tekitada põhjendamatu takistusi riigihangete avamisel konkurentsile.
- 21 Sellest eesmärgist lähtudes sätestab direktiivi 2004/17 artikli 34 lõige 8, et kui lepingu sisu seda ei õigusta, siis tehnilised kirjeldused ei viita konkreetsele firmale või allikale või konkreetsele tootmisviisile või kaubamärgile, patendile, tüübile või konkreetsele päritolule või tehasele, millega soodustataks teatavaid ettevõtjaid või tooteid või välistataks teised. Sellised viited on lubatud erandkorras, kui lepingu objekti ei ole võimalik selle artikli punktide 3 ja 4 kohaselt piisavalt täpselt ja kõigile mõistetavalt kirjeldada. Sellistele viidetele lisatakse märge „või sellega samaväärne“.
- 22 Selles sättes ei ole märgitud millisel ajahetkel ja mille abil tuleb pakkujal pakutava toote „samaväärsust“ tõendada.
- 23 Selles osas tuleneb direktiivi 2004/17 artikli 34 lõigetest 3–5 sõnaselgelt, et kui tehnilises kirjelduses on viide teatavatele standarditele või funktsionaalsetele omadustele või nende kombinatsioonile, siis peab pakkuja oma pakkumuses tõendama, et tema pakkumus vastab nendele hankemenetluse alusdokumentide nõuetele. Sellest tuleneb veel, et tõendi võib esitada „mis tahes asjakohaseid vahendeid kasutades“ ning et „[a]sjakohaseks vahendiks võib olla tootja tehniline toimik või tunnustatud organi katseprotokoll“.

- 24 Direktiivi 2004/17 artikli 34 lõigetest 3–5 ilmneb niisiis, et need sätted määravad kindlaks tehnilise kirjelduse koostamise üldnormid, vahendid, mille abil pakkuja võib tõendada, et tema pakkumus vastab tehnilises kirjelduses toodud nõuetele, ja ajahetke, mil need tõendid tuleb esitada.
- 25 Nende reeglite osas näeb direktiivi artikli 34 lõige 8 ette erinormid, mis reguleerivad tingimusi, millistel on lubatud tehnilise kirjelduse sisu eriline määratlemine, eeskätt konkreetse valmistusviisi, kaubamärgi, patendi, liigi, kindla päritolu või tehase märkimine.
- 26 Selle sättega kehtestatud erand, mida selle olemuse tõttu tuleb tõlgendada kitsalt, ei viita ei ajahetkele, mil pakkuja peab tõendama, et tema pakkumus vastab tehnilises kirjelduses toodud nõuetele, ega selle tõendamiseks kasutatavatele vahenditele. Seega jäävad need asjaolud direktiivi 2004/17 artikli 34 lõigetes 3–5 ette nähtud üldnormide kohaldamisalasse.
- 27 Sellest järeldub, et kui hankija kasutab nimetatud direktiivi artikli 34 lõike 8 teises lauses antud võimalust, peab ta nõudma pakkujalt, kes soovib kasutada õigust esitada selliste toodetega samaväärsed tooteid, mis on määratletud viitega kaubamärgile, päritolule või tehasele, et ta esitaks juba pakkumuse tegemisel asjaomaste toodetega samaväärsuse kohta tõendi.
- 28 Seda tõlgendust toetavad direktiivi 2004/17 mitu sätet ja direktiivi aluseks olevad põhimõtted.
- 29 Kõigepealt võrdse kohtlemise põhimõte ja läbipaistvuskohustus, mis on ette nähtud direktiivi artiklis 10 ja millest tuleneb eelkõige kohustus anda pakkujatele nii pakkumuste ettevalmistamise kui ka hankija poolt pakkumuste hindamise ajal võrdsed võimalused, ning mis kujutavad endast tegelikult riigihankemenetlusi käsitlevate liidu eeskirjade põhialust (24. mai 2016. aasta kohtuotsus MT Højgaard ja Züblin, C-396/14, EU:C:2016:347, punkt 37).
- 30 Kui aga pakkujal on hankemenetluses, kus tehniline kirjeldus on koostatud direktiivi 2004/17 artikli 34 lõikes 8 ette nähtud erilisel ja erakorralisel viisil, lubatud tõendada oma toodete samaväärsust pärast pakkumuse esitamist, siis ei kehti kõigi pakkujate esitatud pakkumuste suhtes nende hindamise ajal samad tingimused.
- 31 Direktiivi 2004/17 artikli 51 lõige 3 näeb ette, et hankijad kontrollivad, et väljavalitud pakkujate esitatud pakkumused vastaksid pakkumuste eeskirjadele ja nõuetele. Samuti tuleneb direktiivi artikli 49 lõike 2 teisest taandest ja põhjendusest 42, et iga otsust selle kohta, et antud juhul pole tegu samaväärse lahendusega, peaksid pakkujad suutma põhjendada.
- 32 Kontrollimine ja sellise otsuse tegemine, et toode pole samaväärne, saab toimuda alles pärast pakkumuste avamist pakkumuste hindamise staadiumis ja eeldab seda, et hankija käsutuses on kogu tõendusmaterjal, mis võimaldab tal hinnata, kas ja mil määral vastavad esitatud pakkumused tehnilises kirjelduses toodud nõuetele, vastasel juhul tekib hankemenetluses võrdse kohtlemise põhimõtte rikkumise ja eeskirjade eiramise oht.
- 33 Mis puutub vahenditesse, mille abi pakkujad võivad oma pakutud lahenduste samaväärsust tõendada, siis direktiivi 2004/17 artikli 34 lõigete 4 ja 5 sätted on samuti kehtivad menetlustes, kus on kasutatud tehnilise kirjelduse erilist määratlemist, mis on ette nähtud nimetatud artikli lõikes 8, mis tähendab, et on lubatud kasutada kõiki asjakohaseid vahendeid.
- 34 Sellest tuleneb, et kuigi hankija ei tohi lubada pakkujatel tõendada pakutud lahenduste samaväärsust pärast pakkumuste esitamist, on tal kaalutusõigus nende vahendite kindlaksmääramisel, mida pakkujad võivad oma pakkumuste samaväärsuse tõendamiseks kasutada. Seda kaalutusõigust tuleb kasutada nii, et hankija poolt tunnustatud tõendusvahendid võimaldavad tal temale esitatud pakkumusi tegelikult hinnata ega lähe selleks vajalikust kaugemale, vältides samas, et need vahendid ei püstitaks direktiivi 2004/17 artikli 34 lõiget 2 rikkudes alusetuid tõkkeid riigihangete avamisel konkurentsile.

- 35 Eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb esimesele küsimusele vastata, et direktiivi 2004/17 artikli 34 lõiget 8 tuleb tõlgendada nii, et juhul, kui hankemenetluse alusdokumentides toodud tehniline kirjeldus viitab kindlale kaubamärgile, päritolule või tehasele, siis peab hankija nõudma, et pakkuja esitaks juba pakkumuse tegemisel tõendi selle kohta, et tema pakutavad tooted on tehnilises kirjelduses määratletud toodetega samaväärsed.

Teine küsimus

- 36 Esimesele eelotsuse küsimusele antud vastust arvestades ei ole teisele küsimusele vaja vastata.

Kohtukulud

- 37 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (neljas koda) otsustab:

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 31. märtsi 2004. aasta direktiivi 2004/17/EÜ, millega kooskõlastatakse vee-, energeetika-, transpordi- ja postiteenuste sektoris tegutsevate ostjate hankemenetlused, artikli 34 lõiget 8 tuleb tõlgendada nii, et juhul, kui hankemenetluse alusdokumentides toodud tehniline kirjeldus viitab kindlale kaubamärgile, päritolule või tehasele, siis peab hankija nõudma, et pakkuja esitaks juba pakkumuse tegemisel tõendi selle kohta, et tema pakutavad tooted on tehnilises kirjelduses määratletud toodetega samaväärsed.

Allkirjad